

5. Втілення у навчальний процес сучасних технологій і забезпечення ефективності самостійної та індивідуальної роботи студентів вимагає покращення матеріальної бази кафедри.

Перспективи подальших досліджень. Планується провести дослідження щодо використання музейних препаратів для підготовки студентів з анатомії свійських тварин.

Література

1. Бабенко Д. В. Щодо євроінтеграції вищої освіти // Бабенко Д. В., Давиденко В. М. Наука і методика. – 2006, № 6. – С. 7–13.

2. Боднар В. І. Теорія і практика модульного навчання у вищих закладах освіти // Боднар В. І. Освіта і управління. – 1999. – № 1. Т. 3. – С. 19–40.

3. Бернштейн Л. Ю. Суть та етапи впровадження принципів Болонського процесу у вищих навчальних закладах сучасної України // Бернштейн Л. Ю. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 21 квітня 2005 р. К.: НАУ, 2005. Ч. 1 – С. 24–28.

4. Професійна освіта: Словник / Уклад : С. І. Гончаренко та ін.. К.: Вища школа, 2000. – 380 с.

5. Пастушенко С. І. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів за кредитно-модульною системою навчання // Пастушенко С. І., Горбунова К. М. Наука і методика. – 2006, № 6. – С. 38–41.

References

Babenco, D. V., Davydenko, V. M. (2006). Due to the eurointegration of higher education. Science and methodics. 6, 7–13. (in Ukrainian).

Bondar, V. I. (1999). Theory and practices of module education in higher school // Education and management. 3, 19–40. (in Ukrainian).

Bernshtein, L. Y. (2005). Essence and stages of Bologna process principles introduction i higher educational schools of modern Ukraine // Materials of Ukrainian scientific and practical conference, april 21, 2005. – K., SAU, 28–34. (in Ukrainian).

Honcharenko, S. I. (2000). Professional education: Vocabulary. K.: higher school, 380. (in Ukrainian).

Pastushenko, S. I., Horbunova, K. M. (2006). Science and methodics. 6, 38–41. (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 30.03.2016

УДК 304.42

Тимочко М. М., старший викладач©

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, Львів, Україна

ЗА НАШУ І ВАШУ СВОБОДУ

У статті розглянуті і проаналізовані складні українсько-польські взаємини минулого, виокремлено як віхові постаті в історії обох народів, так і мени значимі, здатні об'єднувати сьогодні українців і поляків. Охарактеризовано також накреслені моральними авторитетами України і Польщі нові шляхи для порозуміння і розв'язання болючих проблем минулого через взаємне прощення заради спільного європейського майбутнього.

Ключові слова: Україна, Польща, народи, сусіди, минуле, стосунки, кривди, авторитети, порозуміння, прощення, культура, гасло, свобода, майбутнє, Європа.

УДК 304.42

Тимочко М. М., старший преподаватель

Львовский национальный университет ветеринарной медицины и биотехнологий имени С. З. Гжицкого, Львов, Украина

ЗА НАШУ И ВАШУ СВОБОДУ

В статтє рассмотрєны и проанализированы сложные украинско–польские отношения прошлого, выделены как веховые личности в истории обеих народов, так и менее значимые, способные объединять сегодня украинцев и поляков. Охарактеризованы также намеченные моральными авторитетами Украины и Польши новые пути для взаимопонимания и решения болезненных проблем прошлого путем взаимного прощения во имя европейского будущего.

Ключевые слова: *Украина, Польша, народы, соседи, прошлое, отношения, несправедливости, авторитеты, взаимопонимание, прощение, культура, лозунг, свобода, будущее, Европа.*

UDC 304.42

Tymochko M. M., senior lecturer
Lviv national university of veterinary medicine and biotechnologies named after S. Z. Gzhytskyj, Lviv, Ukraine

FOR YOUR AND OUR FREEDOM

The article deals with the discussion and analysis of complex Ukrainian–Polish relations of the past, were singled out as landmark people in the history of both nations, and less significant, capable to consolidate Ukrainian and Polish today. It was also outlined by moral authorities of Ukraine and Poland new ways for understanding and solving painful problem of the past through mutual forgiveness for a common European future.

Key words: *Ukraine, Poland, people, neighbors, past relationships, injustice, authority, understanding, forgiveness, culture, slogan, freedom, future, Europe*

*Подай же руку козакові,
І серце чистєє подай!*

Тарас Шевченко

Теперішнє сусідство України і Польщі творилося протягом багатьох століть. Українці і поляки – близькі слов'янські народи, хоч по-різному склалися їхні стосунки у більш ніж тисячолітній історії.

Видатна українська поетеса Ліна Костенко, яку аж ніяк не запідозриш в антипольських поглядах, відповідаючи на питання про роль Польщі в долі України, слушно зазначила: «Це питання велике і складне. Україна, зокрема західні її землі, століттями перебувала у складі Речі Посполитої. Було всього, і взаємних кривд, і повстань, і моторошних страт у Варшаві, і страхітливої масакри в Умані, у кривавих рейдів Вишневецького, і утисків, і погорд, і волинської трагедії, і конфронтацій, і упереджень».

Упродовж ХІХ–ХХ століть моральні авторитети обох народів – державні й церковні діячі, письменники і вчені, військовики і журналісти – наполегливо шукали нові шляхи для порозуміння і розв'язання болючих проблем, котрі нагромадилися як з власної, так і з чужої волі.

Глава УГКЦ Блаженніший Любомир кардинал Гузар, накреслюючи шляхи примирення для обох народів, неодноразово наголошував: «Підставою для оцінки минулого, яке не повинне тяжіти над нами, а тим більше передаватися майбутнім, є визнання історичної правди; це взаємне прощення, взаємне, бо обидві сторони прогрішилися, і тверда настанова не повторювати помилок і кривд минулого».

Завданням нашої дослідницької роботи було виокремити як ті віхові постаті в історії обох народів, так і менш значимі, поглянути на них сучасним українським поглядом, скерованим у спільне європейське майбутнє.

Серед державних діячів з українського боку передусім назвемо: короля Данила Романовича, князя Костянтина–Василя Острозького, гетьманів Петра Конашевича–Сагайдачного, Івана Мазепу та Івана Виговського, голову Директорії УНР Симона Петлюру, генерал–хорунжого армії УНР Марка Безручка, президентів незалежної України – Леоніда Кравчука, Віктора Ющенка. Великими будівничими мостів між

народами виступили українські дипломати – Теодозій Старак, Геннадій Удовенко, Дмитро Павличко. З польського боку відзначимо президентів Леха Валенсу, Александра Квасньневського, Леха Качинського, Броніслава Коморовського. На глибоку шану кількох народів заслуговують українці Юрій Кульчицький (бл. 1640–1692) – герой оборони Відня (1683) та Андрій Потебня (1838–1863) – офіцер царської армії, який взяв участь у польському визвольному повстанні 1863 року і загинув у бою з російськими військами.

З великої групи українських релігійних діячів, попри складні обставини ХХ ст. і певні застереження, назвемо митрополита Андрея Шептицького, кровно пов'язаного з родиною видатного польського драматурга Олександра Фредра, та Івана Огієнка (митрополита Іларіона) – професора Варшавського університету, польський творчий період якого був надзвичайно плідним.

Рідкісний приклад шляхетності і героїства показав о. Омелян Ковч, парох церкви Св. Микола у Перемишлянах, якого закатували гітлерівці у концтаборі за допомогу євреям і полякам. У 2001 році Папа Іван Павло II оголосив о. Ковча мучеником за віру.

Не можна обминути увагою постаті видатних вчених – русина (українця) Юрія Дрогобича–Котермака (1450–1494) – ректора Болонського та професора Краківського університетів та польського етнографа, фольклориста і композитора Оскара Кольберга (1814–1890) – автора 40-томної праці «Народ» і 10-томного дослідження «Етнографічні картини», в якому 8 томів присвячено Україні.

Генії українського та польського народів – Тарас Шевченко та Адам Міцкевич – заклали підвалини довіри і співдружби для майбутніх поколінь українців і поляків. Молодий Шевченко захоплювався творчістю Адама Міцкевича, зблизився з польськими революційними діячами, а під час заслання знайшов серед них справжніх однодумців і друзів – Броніслава Залеського, Зигмунда Сераковського, Карла Герна, Тому Вернера, Людвіка Турно, Максиміліана Ятовда.

Наприкінці життя Тарас Шевченко наблизився до польської громади Санкт-Петербурга, особливо заприятелював з Едвардом Желіховським (псевдонім Едуард Сова) – автором чудового вірша «До брата Тараса Шевченка». Український поет віддячив йому поезією «Подражаніє» («Посаджу коло хатини»), присвячену Е. Сові.

Особливе зацікавлення викликає до сьогодні своєрідне літературне явище, якому історики літератури дали назву «українська школа» в польській поезії. Представники цього літературного напрямку захоплювалися Україною, фольклором, її природою, козацтвом як уособленням свободи. І хоч їхнє українофільство не виходило за межі полонофільства, були серед них європейського рівня визначні майстри польського художнього слова – Антоній Мальчевський, Северин Гоцинський, Юліуш Словацький, а також низка широковідомих літераторів, як–от: Юзеф Коженювський, Томаш Падура (Тимко Падура), Міхал Грабовський, Михайло (Міхал) Чайковський (Садик–Паша).

Традиції так званої «української школи» якоюсь мірою знайшли продовження у міжвоєнне двадцятиліття ХХ ст. у творчості Ярослава Івашкевича, Болеслава Лесьмяна, Яна Співака, Юзефа Лободовського, Юліана Волошиновського, Чеслава Янчарського. Сюди слід віднести також Станіслава Вінценза – автора 4-томної епопеї про Гуцульщину «На високій полонині».

На особливу подяку українців заслуговує професор Ветеринарної академії у Львові Вацлав Морачевський – відомий біохімік, куратор українського студентського товариства ветеринарних медиків «Ватра».

Велику гуманітарну місію несли у світ українські генії: оперна співачка світової слави Соломія Крушельницька – зірка першої величини Великого театру Варшави; «король ліричних тенорів» Олександр Мишуга, який полонив польських глядачів; художник–самоук Никифор з Криниці (Еліфаній Дровняк) – геніальний новатор у ділянці наївного мистецтва.

Краківська академія красних мистецтв – один з кращих навчальних закладів Австро–Угорської імперії, де викладачами були в основному знані професори–поляки,

стала alma mater для багатьох українців із Західної України, серед яких і видатні художники І. Труш та О. Новаківський. Батько польського історичного портрета Ян Матейко створив образ козака–провидця Вернигори, який виступає не тільки як символ попередження лиха, але й обов'язкового єднання обох народів у щасливому прийдешньому.

Вистраждане в історії гасло «За вашу і нашу свободу!», висунуте в 1831 році Йоахімом Лелевелем, яке стало священним для багатьох поколінь європейських революціонерів, було відроджене у важкі тоталітарні часи на еміграції Єжи Гедройцем в його паризькому журналі «Культура» (1947). Багаторічна праця Єжи Гедройця за участі української еміграції дала свої плоди, і коли в 1980 році утворилася «Солідарність», порозумітися з Україною стало одним з першочергових завдань польської демократії. Польща тих років була взагалі чи не єдиним вікном у залізній завісі для української вільної думки у Європу. Достатньо згадати імена Здіслава Найдера, Яцека Куроня та Яна Ольшевського.

Польща була першою серед держав світу, котрі визнали у 1991 році незалежність України. Проголошення незалежності України вітали видатні поляки в усьому світі – американський політолог зі світовим іменем Збігнев Бжезинський, Папа Римський Іван Павло II під час візиту до України, який назвав нашу землю духовним центром і серцем Східної Європи.

Сьогодні Польща – головний адвокат України в ЄС. Колишній польський дисидент Адам Міхнік, чий моральний та інтелектуальний авторитет виходить далеко за межі польського суспільства, зазначив у передмові до польського видання збірника «Війни і мир»: «Україна й Польща – це дві великі країни, розташовані між Росією і Німеччиною. Від наших взаємин залежить дуже багато. Розмова про історію складна, але необхідна. Питання в тому, щоб спрямувати свою думку в майбутнє, щоб усвідомити, як багато в нас спільних цінностей та інтересів, а також як багато ми разом можемо досягти». Війна на Сході України та загроза з боку Росії зблизила наші народи. Лозунг Й. Лелевала «За вашу і нашу свободу!» став як ніколи актуальним для наших близьких народів.

Література

1. Довідник з історії України (А–Я): Посібник для серед. загальноосв. навч. закл. / За заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. – 2-ге вид., доопр. і доповн. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
2. Війни і мир / За загальною редакцією Л. Івшиної. – Видання перше. К.: АТЗТ «Українська прес-група», 2004. – 560 с.
3. Володимир Сергійчук. Що дала Україна світові. – К.: ПП. Сергійчук М. І., 2008. – 288 с.
4. Адам Даніель Ротфельд. У тіні. 12 розмов з Марціном Войцеховським / Пер. з польської Андрія Козицького. – Львів: Літопис, 2012. – 258 с.
5. Українською музою натхненні (Польські поети, які писали українською мовою). – К.: «Радянський письменник», 1971. – 304 с.

References

- Pidkova, I. (2001). Dovidnyk z istorii' Ukrainy (A–Ja): Posibnyk dlja sered. zagal'noosv. navch. zakl. / Za zag. red. I. Pidkovy, R. Shusta. – 2–ge vyd., doopr. i dopovn. – K.: G'eneza, 1136. (in Ukrainian).
- Vijny i myr / Za zagal'noju redakciyeju L. Ivshynoi'. – Vydannja pershe. K.: ATZT «Ukrai'ns'ka pres–grupa», 2004, 560. (in Ukrainian).
- Volodymyr Sergijchuk (2008). Shho dala Ukrai'na svitovi. – K.: PP. Sergijchuk M. I., 288. (in Ukrainian).
- Adam Daniel' Rotfel'd. (2012). U tini. 12 rozmov z Marcinom Wojcehovs'kym / Per. z pol's'koi' Andrija Kozyc'kogo. – L'viv: Litopys, 258. (in Ukrainian).
- Ukrai'ns'koju muzoju nathnenni (Pol's'ki poety, jaki pysaly ukrai'ns'koju movoju). – K.: «Radjans'kyj pys'mennyk», 1971. 304. (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 30.04.2016